

Posudek diplomové práce

ALEXANDRY MALLYOVÉ

ITALSKÁ DIALEKTÁLNÍ POESIE VE 20. STOLETÍ,

ÚRS FFUK

Diplomantka si zvolila téma, které je v kontextu české italianistiky skutečně nové a objevné: pokusila se načrtnout vývoj italské nářeční poezie v průběhu 20. století a představit několik jejích nejvýznamnějších reprezentantů. Toto zadání nesporně splnila a napsala dobrou a informativně bohatou práci.

V úvodu je stručně nastíněna složitá otázka vztahu literární italštiny a dialektů a popisují se hlavní tendence nářeční literatury v jejím historickém vývoji (komicko-parodistické počátky, komicko-realistické *primo Ottocento*, komplikovanější motivace po sjednocení Itálie).

V další kapitole je analyzována dialektální poezie ve 20. století. Kapitola je rozdělena do čtyř pododdílů: Městské dialekty, Narativní proud (tradice Carla Porty, nejvýrazněji zastoupená milánským Deliem Tessou), Angažovaná poezie, Lyrický proud. V jednotlivých pododdílech jsou dotčena nesporně relevantní témata: rozdíl mezi „městským“ a „venkovským“ dialektem; přirozené sociální angažmá literatury, jež je jazykem spjata s nižšími společenskými vrstvami; převážně výpravny ráz starší nářeční tvorby a masivní příklon k „lyrice“ v novodobé historii dialektální literatury.

Členění této kapitoly, převzaté od Franca Breviniho, jistě není zcela nefunkční. Nelze však nepoznamenat – a zde se dostávám ke kritickým připomínkám –, že je poněkud arbitrární a ne zrovna logické (v tom smyslu, že nevychází z jednotných kritérií). Logičtější by bylo rozdělit dialektální poezii *grosso modo* na epickou a lyrickou a teprve uvnitř těchto

kategorií se ptát na volbu dialektů, popřípadě na míru sociální angažovanosti této poezie. Podstatnější rozpaky ale ve mně vzbuzuje podkapitolka nadepsaná „Produkce městských dialektů“. Tento termín tu není jasně definován a já vlastně nevím, jak je míněn. Nejsm si jist, zda stačí konkretizovat si takový dialekt jako nářečí určitého města (tedy veneziano jako jeden z benátských dialektů, milanese jako jeden z lombardských dialektů, turínština jako jedna z variant piemontštiny). Nehraje tu roli také jistá literární tradice, a tedy svého druhu „literární“ kodifikace (příklad Portovy milánštiny, Belliho romanescia apod.)? Ale i když ponechám stranou tyto otázky, není mi jasné, z jakého titulu je za „městský“ dialekt prohlášeno právě Spallicciho romagnolo a Noventova „italianizovaná“ benátština. Užití termínu „městský dialekt“ se mi tu zdá náramně matoucí: nejde tu znovu spíše o to, že jak Spallicci, tak Noventa vycházejí z jazykových forem, které už mají „literární“ status?

Nejobsáhlejší kapitola je věnována čtyřem výrazným zjevům mezi představiteli dialektální poezie, Virgiliovi Giottimu, Biagovi Marinovi, Toninovi Guerrovi a Albinu Pierrovi. Volbu těchto čtyř jmen nechci zpochybňovat, autorka jistě nemohla věnovat stejně důkladnou pozornost všem výraznějším zjevům. Charakteristiku jednotlivých autorů zakládá na (řekl bych, že dobře zvolených) ukázkách, jež doprovází svým komentářem (a překlady pod čarou). Vzhledem k obtížné dostupnosti těchto textů (jak materiální, tak jazykové) je to rozumné řešení. Daří se jí takto přesvědčit nás o nesporných kvalitách této utajené poezie. Zvláště však dobře dokumentuje, jak se v dílech těchto básníků dialekt stává osobním jazykem, jehož úkolem je co nejlépe přilnout k lyrickým obsahům vědomí.

Nemám k této části připomínky, pouze upozorňuji na chybný překlad některých názvů Marinových sbírek: *Fiuri di tapo* nejsou Květy z hlíny, ale Květy ostrůvků (tj. miniostrůvků v laguně, v podstatě jde o několik drnů trávy a květiny, které tam kvetou, výraz dešifruje Magris v *Microcosmi*), *La girlanda de gno suore* je Věnc mé sestry a *Sénere colde* jsou Horké popely.

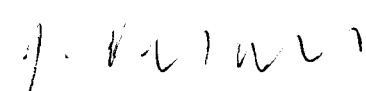
Závěrečná kapitola dobře mapuje vývoj dialektální poezie ve 20. století z globálnější perspektivy. Konstatuje se zhruba toto: nářeční poezie se tematicky sblíží s poezií v italštině, narůstá subjektivní motivace jazykové volby, sahá se po nářečích bez „literárního statutu“, volba dialektu už nemusí signalizovat přihlášení se k regionu. Za dobrý postřeh pokládám upozornění na utopický charakter této volby (hledání „přirozeného“ jazyka).

K této části nemám zásadnější připomínky, pouze se mi zdá, že v některých formulacích autorka ve stopách italských pěstitelů dialektální poezie poněkud nadsazuje: když například hovoří o tom, že „italská literatura nebyla schopna vyjádřit skutečný život“ a „pouze dialekt zaručoval shodu mezi slovem a věcí“ (s. 69). Přece jen bychom neměli

zapomínat, že v téže době psali i autoři jako Calvino nebo Montale, kteří i s tou ohmatanou italštinou dokázali zázraky.

Stylistická úroveň práce je velice dobrá, bibliografie vydatná a italské resumé přehledné. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

11. 9. 2006

doc. PhDr. Jiří Pelán

vedoucí práce